

29.11.2017

Ärende/21

§ 425

Den av ledamoten Sanna Vesikansa väckta motionen om tillräckliga praktikplatser för yrkesstuderande

HEL 2017-003878 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Sanna Vesikansa väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Päivi Mäkeläinen, enhetschef, kompetens och resurser, telefon: 310 36320
paivi.makelainen(a)hel.fi

Bilagor

1 Vesikansa Sanna ym. valtuustoaloite Kvsto 29.3.2017 asia 10

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Sanna Vesikansa och 14 andra ledamöter föreslår i en fullmäktigemotion 29.3.2017 att Helsingfors ska göra det lättare för yrkesstuderande att få praktikplats. Helsingfors kan göra det lättare att få praktikplats t.ex. genom att förplikta sektorerna att ta dem som studerar i Helsingfors på en obligatorisk praktik i staden och ha tillräckliga resurser för att handleda de studerande samt på andra sätt förbättra tillgången till praktikplatser för studerande vid Helsingfors egna läroanstalter.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till utlåtanden från fostrans- och utbildningsnämnden, social- och hälsovårdsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden. Dessutom har affärsverken Byggtjänsten och Servicecentralen lämnat utlåtanden per e-post. Med hänvisning till dessa utlåtanden och utredningar konstaterar stadsstyrelsen följande:

Fostrans- och utbildningsnämnden konstaterar att staden under den senaste tiden har fått till studieplatser i yrkesutbildningen och tagit dem i användning i sin helhet. Av denna orsak har också behovet av arbetspraktikplatser ökat. Utöver Stadin ammattiopisto och Stadin aikuisopisto finns det 18 yrkesläroanstalter i Helsingfors där man kan avlägga yrkesinriktad grundexamen. Vid läroanstalterna i Helsingfors studerar sammanlagt ca 18 400 studerande för grundexamen, ca 10 100 av dem vid Stadin ammattiopisto och Stadin aikuisopisto och ca 8 300 vid privata läroanstalter. Förutom av Helsingforsstuderande används praktikplatserna i Helsingfors även av studerande vid läroanstalter i andra kommuner och av arbetslösa arbetssökande vid arbetsprövning.

Fostrans- och utbildningsnämnden konstaterar att det är utmanande att hitta arbetspraktikplatser i synnerhet i social- och hälsovårdsbranschen där det finns stora mängder studerande och en stor del av praktikplatserna är stadens. I de övriga branscherna är det svårare att hitta praktikplatser i den privata sektorn åt minderåriga studerande som studerar på grundskolebasis samt åt studerande med invandrarbakgrund som behöver särskilt stöd. Nämnden konstaterar att det är av stor vikt att sektorerna samarbetar kring att hitta praktikplatser. De anställda i sektorerna behöver utbildning och stöd i att handleda studerande, vilket förutsätter ett tätt samarbete med lärarna.

Social- och hälsovårdsnämnden konstaterar att det är en stor utmaning att hitta tillräckligt med lämpliga praktikplatser i arbetslivet i Helsingfors och även i hela huvudstadsregionen. De viktigaste bakomliggande orsakerna till detta är att det uppstår nya studieplatser i nästan alla yrkeshögskolor och yrkesutbildningar i huvudstadsregionen samt när det gäller arbetslivet ändringarna i verksamhetsmiljöerna och i vård- och servicepraxis inom social- och hälsovården. Man kan inte göra skillnad i praktikvolymen mellan dem som avlägger yrkeshögskoleexamen och dem som avlägger yrkesexamen, eftersom arbetsgivarna ser dem som en helhet. Servicestrukturen har förändrats och platserna för dygnetruntvård på institution har minskat. Tyngdpunkten har överförs till att stödja personer att bo hemma och till serviceboende. Det är ont om praktikplatser inte bara vid Helsingfors stads arbetsplatser utan hos alla de organisationer i området som producerar social- och hälsovårdstjänster. Lösningen finns inte hos en enda organisation, utan det är en större fråga.

Helsingfors stads social- och hälsovårdssektor har ingått styravtal med huvudstadsregionens yrkeshögskolor och yrkesläroanstalter som erbjuder utbildning inom social- och hälsovårdsbranschen. Årligen finns det i genomsnitt ca 2 500 praktikanter i sektorn, vilket innebär ca 37 500 praktikdagar per år. Man har inte separat reserverat resurser för handledning av dem som studerar social- och hälsovård utan handlednings-

uppgifterna ingår i arbetet och man betalar en liten ersättning för handledningen. Handledarna går en kurs i handledning och i att ta emot yrkesprov. Det går inte längre att öka antalet studerande, eftersom man måste kunna erbjuda de studerande tillräckligt med studie- och praktiktillfällen. Dessutom får patient- och klientsäkerheten i arbetsenheterna inte äventyras.

Nämnden konstaterar att social- och hälsovården redan nu beaktar stadens egna läroanstalter Stadin ammattiopisto och Stadin aikuisopisto och yrkeshögskolan Metropolia vid utdelningen av praktikplatser. Yrkespraktiken vid hälsostationerna ges endast åt Stadin ammattiopisto och Stadin aikuisopisto och läroavtalsutbildningar genomförs med Stadin aikuisopisto. Nämnden föreslår att nuvarande praxis för utdelning av praktikplatser ska fortsätta så att det goda samarbetet med regionens läroanstalter kan fortsätta. I stadens alla läroverk studerar helsingforsare och från alla rekryteras utbildade medarbetare till branschen. Läroanstalterna har delvis olika tyngdpunkter i undervisningen, exempelvis studier på svenska. Praktiken är inte bara ett sätt att uppfylla målen för träningen av yrkesfärdigheter utan också en viktig inkörspport till rekryteringen av personal.

Social- och hälsovårdssektorn är beredd att se över de studerandes praktikprocesser och närmare gå igenom behovet av utveckling och samarbete med läroanstalterna. Enligt nämndens utlåtande är det bra att koppla detta samman med yrkesutbildningsreformen, vars regeringsproposition bereds i riksdagen. Nämnden vill också lyfta fram den landskapsreform som planeras för social- och hälsovården. Man kan utgå ifrån att praktiken inom social- och hälsovårdens grund-, yrkes- och specialyrkesutbildningar måste omorganiseras i servicestrukturen för social- och hälsovården på landskapsnivå, efter att lagarna trätt i kraft. Efter vårdreformen kan man sannolikt använda sig av den privata sektorn i en större utsträckning än nu då man ordnar praktikplatser. Då är det nödvändigt att se över samarbetsstrukturerna mellan arbetslivet och skolor inom social- och hälsovården samt behoven för de studerandes praktikmiljöer i hela landskapet.

I stadsmiljösektorn finns det mest expertuppgifter som kräver högskoleexamen. Den tekniska sektorn erbjuder därför inte så många praktikplatser åt dem som studerar i stadens egna yrkesläroanstalter. Stadens affärsverk byggtjänsten, Stara, kan erbjuda praktikplatser åt dem som studerar teknik och byggnad i en yrkesläroanstalt. Byggtjänstens byggteknik samarbetar med Stadin ammattiopisto. Stara hör till byggbranschens yrkesdelegation med olika representanter för byggbranschen. Delegationen behandlar samarbete, läroplaner, antalet utexaminerade, utsikterna för sysselsättning och praktikplatser med Stadin ammattiopisto. Stara eftersträvar att svara på behovet av praktikplatser för de yr-

kestuderande, även om tyngdpunkten ligger på yrkeshögskolestuderande och särskilt arbetsledarpraktikanter. Stara har även utbildat arbetshandledare. Stara konstaterar även att mottagningen av yrkesexamina har ökat kraftigt och att mottagningen av yrkesexamina sysselsätter en person på heltid.

Kultur-och fritidsnämnden konstaterar att sektorn redan nu har rikligt med studerande såväl i praktik som i projektstudier. Det skulle inte fungera med att praktikanter från stadens läroanstalter skulle ha företräde till sektorns praktikplatser, eftersom inga läroanstalter i Helsingfors erbjuder utbildning t.ex. inom ungdoms- och idrottsverksamhet. Helsingfors stad är en så viktig arbetsgivare inom ungdoms-, idrotts- och kulturbranschen att de studerande måste kunna söka praktikplatser i Helsingfors. Praktiken bidrar även centralt till arbetsgivarens rykte och är en kanal för rekrytering. Nämnden konstaterar att sektorn även i fortsättningen aktivt erbjuder studerande praktikplatser och fördjupar samarbetet med Stadin ammattiopisto och övriga aktörer inom yrkesutbildningen. I sektorns yrkesbranscher ska det finnas praktikanter också från andra än läroanstalterna i Helsingfors.

Bland stadens affärsverk erbjuder även Servicecentralen praktikplatser. Enligt Servicecentralens utredning gäller merparten av praktikplatserna köks-, städ- eller kombinerat arbete dvs. uppgifter inom matservice eller servicearbete. Servicecentralen har ingått ett ramavtal om arbetspraktik med Stadin ammattiopisto samt Suomen Diakoniaopisto och Omnia. I avtalen har man inte slagit fast antalet utan man tar emot praktikanter enligt resurserna på arbetsplatserna. Arbetspraktikanterna är både unga och vuxenstuderande. Alla avlägger inte hela examen, det finns även utbildning som utgör bara en del av examen, eller förbereder för rekrytering och arbetsliv. Servicecentralen uppskattar att ungefär hälften av arbetspraktikanterna är från Stadin ammattiopisto och Stadin aikuisopisto. Läroanstalterna och lärarna har direkta kontakter med olika arbetsplatser och man kan komma överens om praktiken direkt med den närmaste chefen.

Servicecentralen konstaterar att den endast kan ta emot studerande inom ramen för arbetsplatsernas resurser. Vissa arbetsplatser har ett litet antal anställda. Eftersom basverksamheten måste fungera kan man inte ta praktikanter som kräver mycket handledning till alla platser. Verksamheten vid alla arbetsplatser passar inte som platser för inläring i arbetet, exempelvis omsorgstjänsterna inom telefon- och välbefinnandetjänster har begränsade möjligheter för dem som studerar till när- och sjukvårdare. Servicecentralen uppskattar att den i framtiden kan erbjuda fler platser för inläring i arbetet på rengöringssidan och eventuellt även nya platser inom vaktmästartjänsterna. Servicecentralen föreslår även ett ökat samarbete med läroanstalterna. Affärsverket kan

29.11.2017

Ärende/21

inte i sin verksamhet öka resurserna för handledning av de studerande. Läroanstalten borde erbjuda mer stödfunktioner för inläringen och handledarresurser under praktikperioden.

I skenet av nämndernas utlåtanden och affärsverkens utredningar är samarbetet mellan sektorerna, affärsverken och läroanstalterna det centralaste för att hitta praktikplatser. Man kan göra det enklare att få praktikplatser genom att utveckla samarbetet med varandra. Inom sektorerna och affärsverken är det inte möjligt att märkbart öka resurserna för handledning av studerande. Däremot bör man se över ansökningen av praktikplatser, praktikprocesserna samt handledningen under praktiken i samarbete mellan sektorerna, affärsverken och läroanstalterna för att identifiera utvecklings- och samarbetsbehoven. Samarbetet mellan lärarna och de anställda som handleder praktiken bör intensifieras. Inom social- och hälsovården bör man även leta vidare efter lösningar bland aktörerna i huvudstadsregionen.

Stadens sektorer och affärsverk vill fortsätta det goda samarbetet med stadens egna och även andra läroanstalter. Man strävar efter att erbjuda praktikplatser huvudsakligen åt studerande från de egna läroanstalterna. Det är ändå inte ändamålsenligt att begränsa praktikplatserna till endast studerande i de egna läroanstalterna eftersom det finns studerande från Helsingfors i regionens alla läroanstalter. Alla nödvändiga yrkesstudier kan man inte heller avlägga i de egna läroanstalterna. Dessutom ska man se på praktiken från olika utbildningsstadier som en helhet, där i synnerhet social- och hälsovårdsbranschen påverkas också av ändringar i servicestrukturen. Praktikperioderna är en viktig preliminär rekryteringskanal och man försöker rekrytera nya medarbetare bland de utexaminerade.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Päivi Mäkeläinen, enhetschef, kompetens och resurser, telefon: 310 36429
paivi.makelainen(a)hel.fi

Bilagor

1 Vesikansa Sanna ym. valtuustoaloite Kvsto 29.3.2017 asia 10

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Postadress
PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

29.11.2017

Ärende/21

Kaupunginhallitus 20.11.2017 § 1059

HEL 2017-003878 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sanna Vesikansan aloitteen loppuun käsitellyksi.

13.11.2017 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Päivi Mäkeläinen, yksikön päällikkö, osaaminen ja resurssit, puhelin: 310 36429
paivi.makelainen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 05.09.2017 § 28

HEL 2017-003878 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Valtuutettu Vesikansan aloitteessa esitetään, että Helsinki helpottaa ammattiin opiskelevien nuorten harjoittelupaikkojen saamista. Tämä tavoite on kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan mielestä kannatettava. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toimii jo tällä hetkellä niin, että sen toiminnossa on runsaasti opiskelijoita paitsi harjoitteluissa myös projektiopinnoissa.

Espoo ja Vantaa ovat varanneet omat harjoittelupaikat omien kaupunkien oppilaitosten opiskelijoille. Helsingin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla oman kaupungin oppilaitosten harjoittelijoiden automaattinen etusija olisi ongelmallinen toimintamalli, sillä helsinkiläisillä oppilaitoksilla ei ole tarjolla esimerkiksi nuoriso- tai liikunta-alan koulutusta.

Helsingin kaupunki on sekä nuoriso-, liikunta että kulttuurialalla niin keskeinen työnantaja ja toimialan kehittäjä, että alan opiskelijoiden on voitava hakeutua harjoitteluun Helsinkiin. Nämä harjoittelut ovat merkittävä työnantajakuvan muokkaaja ja rekrytoinnin kanava.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tarjoaa jatkossakin aktiivisesti opiskelijoille harjoittelupaikkoja ja yhä tiivistää yhteistyötä Stadin ammattiopi-

ston ja muiden ammatillisen koulutuksen toimijoiden kanssa. Toimialan ammattialoilla tulee kuitenkin olla harjoittelijoita myös muualta kuin helsinkiläisistä oppilaitoksista.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Mikko Vatka, nuorisoasiainjohtaja, puhelin: 310 71252
mikko.vatka(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 29.08.2017 § 26

HEL 2017-003878 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa valtuutettu Sanna Vesikansan ym. esitystä, että Helsingin kaupunki helpottaa ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden työssäoppimispaikkojen saamista. Vuoden 2018 alussa voimaan tulevan ammatillisen koulutuksen lakiuudistuksen myötä työelämässä tapahtuva oppiminen lisääntyy ja työelämän rooli ammattitaidon hankkimisessa ja osaamisen arvioinnissa nousee entistä merkittävämpään asemaan. Uudistuksen myötä myös kaikki osaaminen osoitetaan työelämässä tapahtuvissa näytöissä, joissa toinen arvioija on aina työelämän edustaja. Esimerkiksi Stadin ammattiopistossa näyttöjen määrä on vuositasolla n. 26 000. Jos työpaikkoja ja työelämän arvioijia ei ole riittävästi tarjolla, voi opiskelijoiden opinnot viivästyä.

Helsingin kaupunki on saanut viime vuosina lisäopiskelijapaikkoja ammatilliseen koulutukseen ja ottanut ne täysimääräisenä käyttöön. Tästä syystä myös työssäoppimispaikkojen tarve on lisääntynyt. Stadin ammatti- ja aikuisopiston lisäksi Helsingissä on 18 ammatillista oppilaitosta, joissa voi opiskella ammatillisia perustutkintoja. Perustutkintoa opiskelevia opiskelijoita on oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa Helsingissä yhteensä noin 18 400, joista Stadin ammatti- ja aikuisopistossa opiskelee noin 10 100 opiskelijaa ja yksityisissä oppilaitoksissa opiskelee noin 8 300 opiskelijaa. Helsingissä opiskelevien opiskelijoiden lisäksi Helsingin kaupungin työssäoppimispaikkoja hyödyntävät myös muiden kuntien oppilaitosten opiskelijat ja työttömänä työnhakijoina olevat työkokeilijat.

29.11.2017

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä valtuustoaloitteessa esitettyä velvoitetta asettaa Helsingissä opiskelevat opiskelijat etusijalle kaupungin työssäoppimispaikkojen tarjoamisessa. Haasteita työssäoppimispaikkojen löytymisessä on ollut erityisesti sosiaali- ja terveysalalla, jossa opiskelijavolyymit ovat isoja ja suuri osa työssäoppimispaikoista on kaupungin omia paikkoja. Myös matkailualalle olisi tarve saada sovitun kiintiön omille opiskelijoille. Tämä koskee lähinnä peruskoulupohjaisia opiskelijoita joille on vaikea löytää työssäoppimispaikkaa yksityiseltä sektorilta ennen kuin he ovat täyttäneet 18-vuotta. Sama haaste koskee myös muiden alojen alaikäisiä opiskelijoita.

Ammatillisessa koulutuksessa on kaikilla aloilla yhä enemmän erityistä tukea tarvitsevia ja maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita, joille on haastavaa löytää työssäoppimispaikkoja. Yrityksistä on vaikeaa löytää työssäoppimispaikkoja, koska heillä ei ole resursseja riittävään ohjaukseen. Myöskään opettajille annettava lisäresurssi erityistä tukea tarvitsevien ohjaukseen ei pelkästään riitä, vaan tarvitaan myös kohdennettuja työssäoppimispaikkoja kaupungin toimialoilta erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille. Kaupungin toimialoilta löytyy soveltuvia tuetun työssäoppimisen tehtäviä ja työpaikkoja kaikille aloille, kunhan jonkinlainen velvoite työssäoppijoiden ottamisesta saadaan aikaiseksi. Myös kasvava maahanmuuttajien määrä hyötyisi kohdennetuista työssäoppimispaikoista.

Valtuutettu Sanna Vesikansan ym. valtuustoaloitteessa esitetään muiden vaikuttavien keinojen etsimistä työssäoppimispaikkojen löytämiseksi. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että toimialojen yhteistyön lisääminen on avainasemassa työssäoppimispaikkojen löytämisessä. Työntekijät toimialoilla tarvitsevat koulutusta ja tukea opiskelijoiden ohjaukseen, mikä edellyttää tiivistä yhteistyötä opettajien kanssa.

Käsittely

29.08.2017 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tiina Vanhala, koulutussuunnittelija, puhelin: 310 86356
tiina.vanhala(a)hel.fi
Sanna Velin, erityissuunnittelija, puhelin: 310 86726
sanna.velin(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.08.2017 § 198

HEL 2017-003878 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen lausunnon valtuutettu Sanna Vesikansan ym. valtuustoaloitteesta Helsingin omissa ammattiopistoissa opiskelevien opiskelijoiden harjoittelupaikkojen lisäämisestä. Seuraavassa lausunnossaan sosiaali- ja terveyslautakunta ottaa kantaa vain oman toimialan harjoittelukäytäntöihin:

"Nykytilanteen kuvaus

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala toimii monipuolisena opiskelijoiden oppimis- ja tutkimusympäristönä. Sosiaali- ja terveystoimiala tarjoaa ammattikorkeakouluopiskelijoille ja ammatillisessa koulutuksessa oleville mahdollisuuksia harjoittelujaksojen, työssäoppimisen, osaamisen näytön ja näyttötutkintojen suorittamiseen. Toimialalla harjoittelee myös yliopistossa perustutkintoa opiskelevia opiskelijoita. Harjoittelujen lisäksi Helsingin sosiaali- ja terveystoimi myöntää opiskelijoille lupia toteuttaa opinnäytetöitä toimialan työympäristöissä.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala on solminut ohjaussopimukset pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Suurimmat oppilaitokset ovat Metropolia ammattikorkeakoulu sekä Stadin ammattiopisto ja Stadin aikuisopisto. Valtaosa harjoittelu- ja näyttötutkintopaikoista annetaan juuri näille oppilaitoksille. Stadin ammatti- ja aikuisopistojen jälkeen seuraavaksi suurin ammatillinen oppilaitos on Helsingin Diakoniaopisto ja loput ovat pienempiä oppilaitoksia. Sosiaali- ja terveystoimi perii ohjauksesta kulukorvauksen, joka on 38,68 euroa opintoviikolta ja lisäksi suojavaatteista peritään 2,86 euroa opintoviikolta. Kulukorvauksien taso on keskitasoa verrattaessa muihin sote-organisaatioihin pääkaupunkiseudulla.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimessa alan ammattikorkeakouluopiskelijoiden ja ammatillisessa koulutuksen opiskelijoiden harjoittelujaksoja on vuositason keskimäärin n. 2500, mikä tarkoittaa n. 37 500 harjoittelupäivää vuodessa. Opiskelijoiden lukumääriä ei enää voi kasvattaa, koska opiskelijoille tulee voida tarjota riittävä määrä oppimis- ja harjoittelutilanteita. Lisäksi työyksiköissä potilas- ja asiakasturvallisuus ei saa vaarantua. Ohjaajia ja näyttötutkintojen vastaanottajia koulutetaan ammatillisissa oppilaitoksissa ja koulutusta on ollut tarjolla riittävästi. Ohjauksen onnistumista ja laatua on alettu seurata vuoden 2017 alusta sähköisellä opiskelijoiden täyttämällä CLES-palautekyselyllä. Tätä en-

nen opiskelijoiden palaute on pyydetty lomakkeella. Pääsääntöisesti ohjauksesta saatu palaute on ollut hyvää, ilmoitettuihin ongelmakohtiin on puututtu välittömästi.

Haasteet sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden harjoittelupaikkojen riittävydessä

Suuri haaste on työelämän tarjoamien harjoittelupaikkojen sopivuus ja riittävyys Helsingissä ja laajemmin koko pääkaupunkiseudulla. Harjoittelupaikkojen niukkuutta ei ole yksinomaan Helsingin kaupungin työpaikoilla, vaan alueen kaikissa sosiaali- ja terveyspalveluja tuottavissa organisaatioissa. Ratkaisu ei ole yhden organisaation käsissä, vaan se on laajempi kysymys. Ammattikorkeakoulu- ja ammatillista tutkintoa suorittavien harjoitteluvolyymejä ei voi erottaa toistaan, koska työyksikön näkökulmasta on kysymys kokonaisuudesta.

Tärkeimpinä taustatekijöinä ovat sosiaali- ja terveysalan koulutuksen aloituspaikkojen lisääminen pääkaupunkiseudulla lähes kaikissa ammattikorkeakoulu- ja ammatillisissa tutkinnoissa sekä työelämän puolella sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöissä ja hoito- ja palvelukäytännöissä tapahtuneet muutokset. Palvelurakenne on muuttunut, ympärivuorokautisen hoidon laitospaikat ovat vähentyneet ja painopiste on siirtynyt kotona asumisen tukemiseen ja palveluasumiseen. Palvelurakenteen muuttuminen edellyttää myös opiskelijoiden oppimistavoitteiden, harjoittelun ja työssä oppimisen uudistamista.

Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjä saneerataan paljon pääkaupunkiseudulla, mikä puolestaan tarkoittaa, että täysi kapasiteetti ei ole käytössä. Pääkaupunkiseudulla on paljon myös yksityistä palveluntuotantoa, joka ottaa rajatusti opiskelijoita.

Edellä luetellut tekijät kukin osaltaan ovat vaikuttaneet siihen, että harjoittelupaikkojen kokonaismäärä on pienentynyt, mikä puolestaan on vaikuttanut isojen julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden harjoittelupaikkojen kysynnän lisääntymiseen ja kuormittumiseen. Kun oppilaitos ei saa yhdeltä organisaatiolta tarvitsemaansa määrää harjoittelupaikkoja, niin oppilaitos kääntyy toisen organisaation puoleen.

Yhteistyömuotojen kehittämisestä

Opiskelijaharjoittelun yhteistyömuodot ja yhteyshenkilörakenteet ovat vakiintuneita. Oppilaitoksilla ja sosiaali- ja terveystoimen palvelukokonaisuuksilla on nimetyt henkilöt, jotka toimivat keskenään tiiviissä yhteistyössä. Konkreettinen yhteistyö harjoittelupaikkavarauksissa ja ohjauksen sisällöissä toteutuu työyksikötasolla.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimella on myös hallinnollisella tasolla yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimien oppilaitoksien kanssa. Toimialan edustaja on kaupungin ammattiosaamisen toimikunnassa työelämän edustajana ja oppilaitosten neuvottelukunnissa. Lisäksi tavataan vuosittain oppilaitoksien rehtoreita ja koulutusalojen päälliköitä. Oppilaitokset pyytävät myös työelämän edustajilta asiantuntijalausuntoja uusien opetussuunnitelmien sisällöistä.

Oppilaitosten ja työelämän yhteistyöneuvotteluissa on mietitty erilaisia harjoittelujen ratkaisumalleja; uusia käytäntöjä on pilotoitu ja otettu käyttöön. Työelämätaho on esittänyt oppilaitoksille, että lukukausien kaikki kuukaudet otetaan kattavasti käyttöön harjoitteluissa. Sujuvuutta lisää myös se, että oppilaitokset tekevät keskenään yhteistyötä ja käyvät tiivistä keskustelua työelämän kanssa. Harjoittelupaikkavarauksien peruutukset ilmoitetaan mahdollisimman varhain, näin vapautuvia harjoittelupaikkoja voidaan antaa muille. Laitoshoidon harjoittelujaksoilla opiskelijat eivät harjoittele ainoastaan aamuvuoroissa, vaan niissä työvuoroissa, missä ohjaajakin työskentelee. Tämä käytäntö mahdollistaa sen, että työyksikköön voidaan yhtäaikaaisesti ottaa useampia opiskelijoita. Opiskelijat harjoittelevat enemmän käytännön harjoitteluja oppilaitoksen simulaatiotiloissa. Opiskelijan esittämiä toivomuksia vaihtaa harjoittelupaikka ei voida ottaa huomioon kuin yksittäisissä tapauksissa.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan yhteenveto

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että opetus- ja kulttuuriministeriö myöntäessään oppilaitoksille tutkintojen järjestämisluvut ottaa huomioon ennen kaikkea alueen työelämän henkilöstötarpeet. Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiot vastaavat alueen oppilaitoksien harjoittelutarpeisiin säädösten mukaisesti. Julkisilla sosiaali- ja terveystoimilla on lakisääteinen velvollisuus antaa opiskelijoille mahdollisuus käytännön harjoitteluun, mikä varsinkin Helsingissä näkyy suurina opiskelijamäärinä. Lautakunta korostaa, että Helsingin sosiaali- ja terveystoimessa otetaan jo nyt huomioon kaupungin omat oppilaitokset Stadin ammatti- ja aikuisopisto ja osakeyhtiömallilla toimiva Metropolia ammattikorkeakoulu jaettaessa harjoittelupaikkoja. Esimerkiksi terveysasemien ammatillisen koulutuksen harjoittelupaikat annetaan ainoastaan Stadin ammatti- ja aikuisopistoille. Oppisopimuskoulutukset toteutetaan Stadin aikuisopistossa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää näkemyksensä nykyisten käytäntöjen jatkamista harjoittelupaikkojen jakamisessa, jotta hyvä yhteistyö alueen sosiaali- ja terveystoimien oppilaitosten kanssa jatkuisi. Kaikissa alueen oppilaitoksissa opiskelee helsinkiläisiä ja kaikista pääkaupunkiseudun oppilaitoksista rekrytoidaan valmistuneita sosiaali- ja ter-

veysalan työntekijöitä. Oppilaitoksilla on myös erilaisia painotuksia opetuksessa, kuten esimerkiksi ruotsinkielellä tarjottavat opinnot. Harjoittelujaksot eivät ainoastaan täytä ainoastaan ammatillisten osaamisen harjoittelun tavoitteita, vaan ovat tärkeä sisääntuloväylä uuden henkilöstön rekrytoinnissa. Onnistuneet harjoittelujaksot lisäävät merkittävästi organisaation vetovoimaisuutta ja opiskelijoiden halukkuutta tulla Helsingin kaupungille töihin valmistumisen jälkeen. Harjoittelujaksoilta rekrytoidaan usein suoraan kesän vuosilomasijaiset.

Lisäksi lautakunta toteaa, että sote-opiskelijoiden ohjausta ei ole erikseen resurssoitu, vaan ohjaustehtävä on rakennettu osaksi työtehtäviä. Sosiaali- ja terveystieteiden työntekijöillä on opetusvelvollisuus. Ohjaajille järjestetään ohjaajakoulutusta ja näyttötutkinnon vastaanottajakoulutusta. Yhtenä kannustimena on ohjaajille maksettava ohjauspalkkio, 5 euroa/ohjauspäivä.

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta toteaa, että Helsingin sosiaali- ja terveystoimi on valmis tarkastelemaan opiskelijoiden harjoitteluprosesseja ja käymään tarkemmin läpi kehittämis- ja yhteistyötarpeita oppilaitosten kanssa. Tämä yhteistyö kannattaa kytkeä ammatillisten koulutuksen reformiin, joka on tällä hetkellä eduskunnassa hallituksen esityksenä laiksi ammatillisen koulutuksen järjestämisestä.

Lopuksi sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta haluaa tuoda esille suunnittelu- vaiheessa olevan sosiaali- ja terveydenhuollon maakunnallisen uudistuksen. On oletettavaa, että lakien voimaan tulon myötä sosiaali- ja terveydenhuollon perus-, ammatti- ja erikoisammattiopintoihin liittyviä käytännön harjoitteluja joudutaan uudelleen organisoimaan maakunnallisissa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteissa. Sote-uudistuksen myötä myös yksityistä sektoria voitaneen hyödyntää jatkossa nykyistä enemmän harjoittelupaikkojen järjestämisessä. Tällöin on välttämätöntä tarkastella työelämän ja sote-alan oppilaitosten yhteistyörakenteet ja opiskelijoiden käytännön harjoitteluympäristöjen tarpeet koko maakunnan tasolla."

Käsittely

15.08.2017 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystään seuraavasti: Lausunnon viimeiseen kappaleeseen lisätään kolmanneksi lauseeksi "Sote-uudistuksen myötä myös yksityistä sektoria voitaneen hyödyntää jatkossa nykyistä enemmän harjoittelupaikkojen järjestämisessä."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

29.11.2017

Ärende/21

Lisätiedot

Marketta Kupiainen, hallintoylihoitaja, puhelin: 310 42348
marketta.kupiainen(a)hel.fi